

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA – REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA SUPREME

Numri i lëndës: 2019:093799
Datë: 25.03.2024
Numri i dokumentit: 05498850

Pml.nr.688/2023

NË EMËR TË POPULLIT

GJYKATA SUPREME E KOSOVËS - kolegji i përbërë nga gjyqtarët: Valdete Daka, kryetare e kolegjit, Afrim Shala dhe Rasim Rasimi, anëtarë të kolegjit, me bashkëpunëtorin profesional Bujar Balaj, si procesmbajtës, në çështjen penale ndaj të pandehurve: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., secili veç e veç, për shkak të veprës penale “*Shpërlarja e parave*” (vepra penale në bashkim dhe vazhdimësi) në bashkëkryerje në kundërshtim me nenet 23 dhe 71 të KPRK-së, që ishte në fuqi deri më datën 31.12.2012, vepër penale kjo e paraparë edhe në nenet 31 dhe 81 të KPRK-së, që ishte në fuqi prej datës 01.01.2013, në kundërshtim me nenin 10 (2) të Rregullores së UNMIK-ut, nr.2004/2 “Për parandalimin e pastrimit të parave dhe veprave penale të përafërta”, po ashtu në kundërshtim me nenin 32 të Ligjit nr. 03/L-196 për “Parandalimin e Shpërlarjes së Parave dhe Financimit të Terrorizimit”, në fuqi prej datës 30.09.2010, gjithashtu e paraparë në nenin 56 (1) të Ligjit nr. 05/L-096 për “Parandalimin e pastrimit të parave dhe luftimin e financimit të terrorizimit”, në fuqi prej datës 15.06.2016, siç referohet në nenin 308 të KPRK-së, duke vendosur sipas kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë të Kryeprokurorit të Shtetit, KMLP.I.nr.24/2023, e datës 19.12.2023, të paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti Special, PS.nr.27/2019, i datës 23.12.2022 dhe aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës - Departamenti Special, APS.nr.21/2023, i datës 05.07.2023, në seancën e kolegjit, të mbajtur më datë 25.03.2024, mori këtë:

A K T G J Y K I M

Refuzohet si e pabazuar kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e Kryeprokurorit të Shtetit, KMLP.I.nr.24/2023, të datës 19.12.2023, e paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti Special, PS.nr.27/2019, i datës 23.12.2022 dhe aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës - Departamenti Special, APS.nr.21/2023, i datës 05.07.2023.

A r s y e t i m i

1) *Rrjedha e përgjithshme e procedurës penale*

Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti Special, PS.nr.27/2019, të datës 23.12.2022, të pandehurit: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., duke u bazuar në nenin 364, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.3. të Kodit të Procedurës Penale (KPP), secili veç e veç, janë liruar nga akuza, për shkak të veprës penale “Shpërlarja e parave”, (vepra penale në bashkim dhe vazhdimësi) në bashkëkryerje në kundërshtim me nenet 23 dhe 71 të KPRK-së, që ishte në fuqi deri më datën 31.12.2012, vepër penale kjo e paraparë edhe në nenet 31 dhe 81 të KPRK-së, që ishte në fuqi prej datës 01.01.2013, në kundërshtim me nenin 10 (2) të Rregullores së UNMIK-ut, nr.2004/2 “Për parandalimin e pastrimit të parave dhe veprave penale të përafërta”, po ashtu në kundërshtim me nenin 32 të Ligjit nr. 03/L-196 për “Parandalimin e Shpërlarjes së Parave dhe Financimit të Terrorizimit”, në fuqi prej datës 30.07.2010, gjithashtu e paraparë në nenin 56 (1) të Ligjit nr. 05/L-096 për “Parandalimin e pastrimit të parave dhe luftimin e financimit të terrorizmit”, në fuqi prej datës 15.06.2016, siç referohet në nenin 308 të KPRK-së, pasi që nuk është provuar se të njëjtit t’i kenë kryer veprat penale për të cilat janë akuzuar.

Është anuluar pjesërisht urdhëresa e lëshuar nga Gjykata Themelore në Prishtinë, PPR.KR.nr.222/2014, të datës 26.04.2016, me të cilën janë sekuestruar përkohësisht paluajtshmëritë si më poshtë dhe është urdhëruar ndalimi i tjetërsimit të këtyre paluajtshmërive apo objekteve ndërtimore, si dhe çdo ndryshim në librat kadastral, për ngastrat që janë objekt i kësaj çështje penale, si në vijim:

- Ngastra kadastrale nr..., ... – P., kompania “M. B. SHPK”, e përfaqësuar nga S. B.;
- Ngastra kadastrale nr..., ..., – P., I. B.;
- Ngastra kadastrale nr..., V. – P., E. Ç.;
- Ngastra kadastrale nr..., V. – P., B. R.;
- Ngastra kadastrale nr., ..., – P., J. L. dhe A. H.;
- Ngastra kadastrale nr..., ..., – G., N. Sh.;
- Ngastra kadastrale nr..., ..., – G., S. P.;
- Ngastra kadastrale nr..., ... – G., A. H.;
- Ngastra kadastrale nr..., ..., – G., H. H.dhe
- Ngastra kadastrale nr..., ..., – G., H. H.

Pasi që ky aktgjykim të bëhet i formës së prerë, titullarëve të këtyre paluajtshmërive - pronarëve, iu lejonet disponimi me të gjitha autorizimet që burojnë nga të drejtat pronësore për këto ngastra kadastrale.

Shpenzimet e procedurës penale është vendosur se do të paguhet nga mjetet buxhetore të gjykatës.

Palët e dëmtuara - familja P., familja N. dhe Agjencia e Privatizimit të Kosovës, për realizimin e kërkesës pasurore-juridike janë udhëzuar në kontest juridiko-civil.

Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti Special, me aktgjykimin APS.nr.21/2023, e datës 05.07.2023, e ka refuzuar si të pabazuar ankesën e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës, ndërsa e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë.

2) Kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë

Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur Kryeprokurori i Shtetit, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 2, nën-paragrafët 2.1. dhe 2.4. të KPP-së, shkeljes së ligjit penal, nga neni 432, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.1. të KPP-së dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale, kur shkeljet e tilla kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, nga neni 432, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.3. të KPP-së, duke propozuar që të aprovohet si e bazuar kjo kërkesë, ndërsa të konstatohet se aktgjykimet e lartcekura të instancave më të ulëta janë marrë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe me shkelje të ligjit penal në favor të të pandehurve: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H.,

3) Përgjigjet në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë

Ndaj kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë, përgjigje kanë paraqitur:

- mbrojtësi i të pandehurit B. A., avokati Kujtim Kërveshi, i cili konsideron se aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta nuk janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale edhe as me shkelje të ligjit penal në favor të të pandehurit, pasi që në radhë të parë, aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është i qartë dhe i bazuar në prova që gjenden në shkresa të lëndës. Gjithashtu, edhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është në pajtim me dispozitat ligjore në fuqi, ndërsa pretendimet ankimore të prokurorit të shtetit janë të përgjithësuara dhe jo konkrete. Duke e pasur parasysh natyrën e veprës penale dhe pretendimin e prokurorit të shtetit se nga Deklarata Tatimore e vitit 2005, i pandehuri B. A., kishte fituar vetëm 790 Euro, në seancës e shqyrtimit gjyqësor të datës 01.11.2022, mbrojtja e të pandehurit kishte propozuar dy (2) prova dhe atë: Formularët e Deklarimit Vjetor për vitet 2004 dhe 2005, nga të cilat shihet se i pandehuri B. A., gjatë vitit 2004 ka pasur fitim në shumë prej 53,283.53 Euro, kurse gjatë vitit 2005, ka pasur fitim në shumë prej 77,636.35 Euro. Andaj, edhe mbi bazën e kësaj, si dhe duke e pasur parasysh se prokurori i shtetit gjatë shqyrtimit gjyqësor nuk ka propozuar asnjë provë të vetme për të vërtetuar pretendimet e tij, kurse në anën tjetër, pretendimet e paraqitura të cilat janë të përgjithësuara dhe jo konkrete kanë të bëjnë me rastin “*Toka I*”, kështu që mbrojtësi i të pandehurit B. A., ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë të refuzohet si e pabazuar;

- mbrojtësi i të pandehurit H. H., avokati Ali Beka, i cili thekson se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është një përshkrim i ankesës dhe i aktakuzës, andaj edhe janë një tregues se aktakuza ka qenë e padrejtë, konfuze dhe pa mbështetje në prova. I pandehuri H. H., nuk e ka njohur asnjërin nga të akuzuarit e grupit tjetër dhe as me të pandehurit e këtij rasti, përjashtoj të pandehurin B. A., ndërsa paluajtshmërinë e ka blerë me mirëbesim, e ka paguar përmes xhirollogarisë bankare dhe se nuk është gjetur asnjë veprim inkriminues në sjelljet e tij. Andaj, edhe konsideron se aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta nuk janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës dhe as me shkelje të ligjit

penal, pasi që në to janë paraqitur arsyet se pse të pandehurit janë liruar nga akuza, kështu që edhe ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë të refuzohet si e pabazuar;

- mbrojtësi i të pandehurit V. Sh., avokati Hekuran Haxhimusa, i cili thekson se gjykatat e instancave më të ulëta kanë paraqitur arsye të mjaftueshme dhe të qarta, andaj edhe nuk qëndrojnë pretendimet e prokurorit të shtetit. Në këtë rast, i pandehuri V. Sh., kontratat e shitblerjes i ka vërtetuar në gjykatë dhe sipas procedurës ligjore i njëjti e ka bërë edhe regjistrimin e pronës. Është i drejtë edhe konstatimi i gjykatës së shkallës së parë se është i paqëndrueshëm pretendimi i prokurorit të shtetit se i pandehuri Valdet Shaqiri e ka ditur apo ka pasur arsye për të ditur që parcelat e tokës janë në pronësi shoqërore apo janë fitim i krijuar nga aktivitetet kriminale.

- mbrojtësja e të pandehurit S. P., avokatja Teuta Zhinipotoku që thekson se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e pabazuar, pasi që aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta nuk janë të përfshira me shkeljet e pretenduara. I pandehuri S. P., duke i përfillur tërësisht dispozitat ligjore në fuqi ka lidhur kontratë mbi shitblerjen e paluajtshmërisë e cilat është vërtetuar në Gjykatën Komunale në Prishtinë, me shenjë VR.nr.8391/2007, të datës 18.09.2007, me shitësin V. Sh., në shumë prej njëqindpesëdhjetetë mijë (153.000) euro, i cili çmim në tërësi është paguar, gjë që vërtetohet edhe nga fletëpagesat e lëshuara nga P.C. B. Të gjitha provat e administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor dëshmojnë në mënyrë të qartë dhe të plotë pafajësinë e të pandehurit;

- mbrojtësi i të pandehurit N. Sh., avokati Skender Morina, i cili konsideron se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë duhet të refuzohet si e pabazuar, pasi që nuk qëndrojnë pretendimet se aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale apo edhe me shkelje tjera ligjore;

- i pandehuri I. B., i cili ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë të refuzohet si e pabazuar, pasi që gjykatat e instancave më të ulëta drejtë kanë vendosur kur kanë konstatuar se provat e ofruara janë të paqarta dhe të pa mjaftueshme për të arritur deri tek konkludimi se janë formuar elementet e veprës penale dhe

- mbrojtësi i të pandehurit J. G., avokati Ibrahim Dobruna, i cili përveç tjerash thekson se aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta nuk janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe as me shkelje të ligjit penal, andaj edhe kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë duhet të refuzohet si e pabazuar.

4) Konstatimi i Gjykatës Supreme të Kosovës

Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit, pasi i shqyrtoi të gjitha shkresat e lëndës dhe pasi i vlerësoi pretendimet nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së, konstatoi se:

- kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e pabazuar.

5) Pretendimet në lidhje me shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale

Kryeprokurori i Shtetit në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë pretendon se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është i përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale që ndërlidhen me formën dhe përmbajtjen e aktgjykimit, përkatësisht përpilimin me shkrim të aktgjykimit, sipas dispozitave ligjore të cilat kanë qenë në fuqi gjatë kohës së marrjes së këtij aktgjykimi, duke qenë se aktgjykimi është i paqartë dhe i pakuptueshëm, ka një mospërputhje në mes të fakteve të paraqitura në dispozitiv dhe përmbajtjes së provave të përshkruara në arsyetim, ndërsa në arsyetim të aktgjykimit nuk janë dhënë arsye të mjaftueshme dhe të qarta lidhur me faktet vendimtare të cilat gjykata i ka vërtetuar apo nuk i ka vërtetuar.

Më tutje, pretendohet se arsyetimi është në kundërshtim me provat e paraqitura dhe të administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor dhe arsyet në të cilat është bazuar me rastin e vendosjes së kësaj çështje penale.

Në arsyetim të aktgjykimit në fjalë, pasi përshkruhen fjalët përfundimtare të palëve dhe paraqitjes së deklaratave për secilin nga të dënuarit, gjykata vijon duke konstatuar se “ashtu që të gjitha këto rrethana krijojnë besueshmëri të shkallës së lartë se këto paluajtshmëri janë regjistruar në regjistrat kadastral konform dispozitave ligjore në fuqi, andaj edhe gjykata vlerëson se mbrojtja e të pandehurit B. A. (apo edhe të pandehurve tjerë) është e sinqertë, objektive dhe e bazuar në fakte dhe prova që gjenden në shkresa të lëndës”. Në këtë mënyrë, gjykata e shkallës së parë një përshkrim të tillë të deklaratave e ka bërë me një konkludim të paarsyetuar se përse ja ka falur besimin mbrojtjes së tyre e jo dëshmimeve të paraqitura nga prokurori i shtetit, e që një gjë e tillë bie në kundërshtim me nenin 369 të KPP-së. Kjo dispozitë ligjore e detyron gjykatën që në rastet kur i akuzuari lirohet nga akuza, në arsyetim veçanërisht të shënohet arsye e paraparë në nenin 363 të KPP-së.

Pretendohet se gjykata e shkallës së parë, përveç përshkrimit të dispozitës ligjore të nenit 7 të KPP-së, në arsyetim të aktgjykimit ku përshkruhen deklaratat e dëshmitarëve të propozuar nga prokurori i shtetit, nuk ka bërë vlerësimin e duhur të këtyre deklarimeve, ashtu siç kërkohet me dispozitat ligjore të KPP-së, pasi që përveç konstatimit se “*Gjykata ka vlerësuar dëshmitë e këtij dëshmitari, mirëpo të njëjtat nuk i gjeti relevante në vërtetimin e ndonjë fakti të rëndësishmen në këtë çështje penale*”, nuk ka dhënë ndonjë arsyetim përmbajtësor se pse këto deklarata nuk janë relevante.

Në mënyrë të njëjtë është vepruar edhe me vlerësimin e provave materiale të cilat janë dorëzuar së bashku me aktakuzë dhe përmes parashtresës së datës 28.04.2022, të cilat janë administruar gjatë seancës së shqyrtimit gjyqësor të datës 01.11.2022, e që në këtë aspekt, pretendohet se arsyetimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është i ndërtuar në kundërshtim me dispozitat ligjore, përmes të cilave e detyrojnë gjykatën që saktësisht dhe tërësisht t'i vërtetojnë faktet të cilat janë të rëndësishme për marrjen e vendimit të ligjshëm, ndërsa këtë gjë ta bëjë me përkushtim maksimal profesional dhe me përkujdesje të njëjtë të vërtetojë si faktet kundër të pandehurve, ashtu edhe ato në favor të tyre.

Se gjykata e shkallës së parë e ka marrë aktgjykimin me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, dëshmon edhe fakti se në disa pjesë të arsyetimit, gjykata në fjalë nuk u është referuar provave të administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor, por provave në të cilat

është bazuar aktakuza. Një situatë e tillë dëshmon faktin se pas përfundimit të shqyrtimit gjyqësor, gjykata nuk ishte marrë me vlerësimin e provave të administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor, por, ashtu siç kishte vepruar edhe qysh pas përfundimit të shqyrtimit fillestar, kur kishte hedhur aktakuzën dhe në këtë fazë të procedurës e kishte pushuar procedurën penale, tani edhe në arsyetimin e aktgjykimit ju ishte referuar: *“provat mbi të cilat është bazuar aktakuza”, “nga të dhënat si në aktakuzë”,* etj. duke vepruar kështu në kundërshtim me nenin 360 të KPP-së.

Gjithashtu, Kryeprokurori i Shtetit konsideron se gjykata e shkallës së parë, përveç refuzimit të kërkesës së prokurorit të shtetit për t’u dëgjuar në cilësinë e dëshmitarit/dëmtuarit përfaqësuesin e familjes P., duke mos respektuar dispozitat ligjore të KPP-së kishte vepruar edhe me rastin e refuzimit të propozimit për të dëgjuar edhe dëshmitarë tjetër (A. M., A. V. dhe E. G.), duke mos dhënë arsytet e mosmiratimit të propozimit konkret në lidhje me këtë çështje, ashtu siç përcaktohej në nenin 369, paragrafi 7 të KPP-së. Po ashtu, gjatë shqyrtimit gjyqësor, gjykata e shkallës së parë asnjë-herë nuk kishte ftuar askënd nga institucionet e Republikës së Kosovës, që ishin propozuar si palë e dëmtuar, siç është Agjencioni i Kosovës për Privatizim, ndërsa në aktakuzë janë paraqitur prova të mjaftueshme që konsiderojnë se pse konsiderohet palë e dëmtuar.

E për më tepër, edhe vendimi i gjykatës së shkallës së parë për anulimin e pjesërishtëm të urdhëresës së lëshuar nga Gjykata Themelore në Prishtinë, PPP.KR.nr.222/2014, e datës 26.04.2016, me të cilin është vendosur që *“Pas plotëfuqishmërisë së këtij aktgjykimi, titullarëve të këtyre paluajtshmërive-pronarëve iu lejohet disponimi me të gjitha autorizimet që burojnë nga të drejtat e pronësisë për këto ngastra kadastrale. Palët e dëmtuara: familja P., familja N. dhe Agjencia e Privatizimit e Kosovës për realizimin e kërkesës pasurore juridike udhëzohen në kontest civil”* është marrë pa asnjë arsyetim, ashtu siç parashihet me nenin 369, paragrafi 9 të KPP-së.

Po ashtu, theksohet se gjykata e shkallës së parë ka arritur në konkludimin se deklarimet e të pandehurve: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., janë *“të singërta, me besueshmëri të lartë, objektive dhe të bazuar në prova”* vetëm nga fakti se *“lidhja e kontratave ishte bërë në formë të shkruar”* apo se *“pagesa e dëshmuar përmes transaksioneve bankare”* apo se *“bartja e pronësisë ishte arritur që të bëhet në emër të të pandehurit”* pa e vlerësuar saktësinë e provave kundërthënëse dhe argumentet e prokurorit të shtetit se ishin pikërisht këto veprime të të pandehurve si mjete të përdorura me qëllim të fshehjes apo të maskimit të natyrës dhe burimit të prejardhjes së pasurisë që realisht ishte fituar nga një aktivitet i dëshmuar kriminal.

Në anën tjetër, sipas pretendimeve në kërkesë, edhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, pasi që gjykata në fjalë nuk i ka evituar shkeljet e bëra nga gjykata e shkallës së parë, andaj edhe si i tillë ky aktgjykim është i paqëndrueshëm dhe në kundërshtim me dispozitat ligjore në fuqi. Përtej kësaj, aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është i përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, pasi që në arsyetim të këtij aktgjykimi vetëm janë

përshkruar konstatimet e gjykatës së shkallës së parë dhe duke konstatuar se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë nuk është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, si dhe as me shkelje të ligjit penal, ndërsa edhe gjendja faktike është vërtetuar në mënyrë të drejtë dhe të plotë, kurse nuk janë shtjelluar dhe as arsyetuar pretendimet në mënyrë konkrete.

Gjykata e shkallës së dytë është mjaftuar me përshkrimin e disa pretendimeve ankimore, të përgjigjeve në ankesë dhe në pjesën më të madhe vetëm ka përshkruar provat e administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor, thjeshtë duke përsëritur konkludimet e gjykatës së shkallës së parë se *“Prokuroria nuk ka ofruar prova se blerësit e këtyre paluajtshmërive tani të pandehurit B. A., deri te i pandehuri A. H., të kenë pasur çfarëdo lidhje subjektive me të akuzuarit tjerë të pjesës tjetër të aktakuzës “Toka I”, përmes të cilave do të provohej fakti se të akuzuarit e kanë ditur apo kanë mundur të ishin në dijeni se ...”*.

6) Gjetjet e Gjykatës Supreme të Kosovës në lidhje me pretendimet për shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale

Fillimisht, Gjykata Supreme e Kosovës e sheh të nevojshme që të sqaron se duke u bazuar në nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së, me rastin e vendosjes mbi kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë, kufizohet vetëm në verifikimin e shkeljeve ligjore në të cilat paraqitësi i kërkesës pretendon, në këtë rast të pretendimeve të paraqitura nga Kryeprokurori i Shtetit.

Gjykata Supreme e Kosovës pas shikimit të shkresave të lëndës dhe kërkesës për mbrojtjen e ligjshmërisë konstatoi se aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë nuk janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale apo edhe me shkelje tjera të dispozitave të procedurës penale, të cilat do mund të ndikojnë në ligjshmërinë dhe drejtshmërinë e këtyre aktgjykimeve, siç pretendohet në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë, për arsyet që do të paraqiten në vijim.

Megjithëse pretendimet fillestare nga kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë nuk janë shumë konkrete, Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përpiluar duke i pasur në konsideratë të gjitha standardet dhe kriteret që parashikoheshin në nenin 370 të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale (Kodi Nr. 04/L-123 i Procedurës Penale, i datës 13.12.2012), duke ju referuar specifikave të rastit konkret.

Gjykata Supreme e Kosovës nuk ka mundur që të vërej ndonjë paqartësi apo kundërthënie të theksuar, si në pjesën e dispozitivit, ashtu edhe në pjesën e arsytimit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, e cila do të mund të ndikonte mandej në drejtshmërinë dhe ligjshmërinë e këtij aktgjykimi.

Në dispozitiv të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë shihet që janë paraqitur dhe përshkruar në mënyrën e duhur të gjitha elementet e nevojshme, ku janë paraqitur të gjithë të pandehurit, duke filluar nga i pandehuri B. A., e deri tek i pandehuri A. H., si dhe veprat penale për të cilat të njëjtit janë liruar nga akuza, duke e specifikuar edhe bazën ligjore për një gjë të tillë, duke ju referuar nenit 364, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.3 të Kodit të

mëparshëm të Procedurës Penale, mandej, arsyet pse të njëjtit janë liruar nga akuza, për të vazhduar me vendimin për anulimin e pjesërishëm të urdhëresës së Gjykatës Themelore në Prishtinë, me të cilin ishin sekuestruar përkohësisht paluajtshmëritë e specifikuar në këtë pjesë të aktgjykimit, si dhe vendimet në lidhje me shpenzimet e procedurës dhe udhëzimin e palëve të dëmtuara në kontest civil.

Sa i përket pretendimeve në lidhje me pjesën e arsytimit, Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se në arsyetimin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë janë paraqitur arsye të mjaftueshme për të gjitha pikat e aktgjykimit dhe për të gjitha faktet vendimtare, ku një vëmendje e veçantë shihet se i është kushtuar edhe çështjes së vlerësimit të provave dhe aspekteve subjektive të veprave penale për të cilat ishin akuzuar të pandehurit: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H.,

Arsyetimet e gjykatës së shkallës së parë në këto drejtime, por jo vetëm, rezultojnë edhe të qarta dhe gjejnë mbështetje edhe në provat të cilat janë proceduar gjatë seancave të shqyrtimit gjyqësor, ndërsa përfundimet e gjykatës së shkallës së parë rezultojnë të jenë konkrete dhe të logjikshme, e që burojnë natyrshëm nga vetë përmbajtja e këtyre provave të proceduara, të cilat si të tilla, nuk kanë qenë edhe të pakta.

Vlerësohet si i pabazuar pretendimi nga kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë se gjykata e shkallës së parë nuk ka vlerësuar saktësinë e provave kundërthënëse dhe nuk ka paraqitur arsye se pse ju ka falur besimin deklarimeve të të pandehurve.

Në këtë drejtim, Gjykata Supreme e Kosovës vëren se të pandehurit në këtë rast kanë shpjeguar në mënyrë të hollësishme mënyrën se si kanë ardhur deri tek blerja e paluajtshmërive, të cilat paluajtshmëri kanë qenë objekt i aktakuzë, duke sqaruar se bartja e të drejtave pronësore mbi këto paluajtshmëri është bërë duke u bazuar në dispozitat përkatëse ligjore, se për këto paluajtshmëri kanë përpiluar kontrata në formë të shkruar, të cilat kontrata janë vërtetuar në gjykatat kompetente, se pagesat e çmimit të blerjes së këtyre paluajtshmërive janë bërë përmes transaksioneve bankare, përkatësisht përmes xhirrollogarive bankare dhe se nuk kanë pasur asnjë ndalesë apo pengesë ligjore për shitblerjen e këtyre paluajtshmërive.

Përtej këtyre të theksuarave më lart, nga shkresat e lëndës shihet që të pandehurit kanë shpjeguar edhe prejardhjen e të hollave me të cilat të njëjtit kanë blerë këto paluajtshmëri, të cilat kryesisht kanë qenë hua të siguruar nga familjarë dhe miq të ndryshëm apo nga kreditë e realizuara në bankat komerciale, pastaj nga kursimet e siguruar ndër vite, përfshirë edhe punën në botën e jashtme, të ardhurat e siguruar nga bizneset e tyre, apo nga shitja e paluajtshmërive tjera të cilat të njëjtit i kanë pasur në pronësi, pastaj mënyrën e kontaktit për blerjen e tokës, se disa prej tyre ishin njoftuar për shitjen e tokës, duke e parë shpalljen në rrugë dhe numrin e telefonit, ndërsa disa nga të pandehurit tjerë kanë shpjeguar edhe motivet pse i kanë blerë paluajtshmëritë, e që kanë qenë qoftë ndërtimi i objekteve të caktuara për banim, qoftë se paluajtshmëria kishte qenë në afërsi të vendit ku ata kanë banuar apo kanë ushtruar biznesin e tyre dhe kanë dashur që ta zgjerojnë veprimtarinë e biznesit të tyre, etj.

Gjithashtu, nga arsyetimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë rezulton që janë vlerësuar edhe provat tjera të cilat ishin proceduar gjatë seancave të shqyrtimit gjyqësor, mirëpo nga të njëjtat nuk është vërtetuar ndonjë fakt relevantë që ndërlidhet me veprat penale për të cilat janë akuzuar të pandehurit: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., pasi që në shumë aspekte, provat përkatëse janë ndërlidhur me grupin e të akuzuarve sipas aktakuzës i cili identifikohet si rasti “*Toka I*”.

Në arsyetimin e aktgjykimit, shihet se gjykata e shkallës së parë ka paraqitur arsye të mjaftueshme dhe të qarta, se pse dhe si ka ardhur deri tek konkludimi se në këtë rast të pandehurit: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., nuk është provuar që të kenë pasur ndonjë lidhje subjektive me të akuzuarit: Sh. S., F. G., E. G., Sh. M., E. U. dhe I. S., i cili është identifikuar si rasti “*Toka I*” dhe të kenë ditur apo të kenë mund të ishin në dijeni se vendimi gjyqësor, regjistrat kadastral apo fletat poseduese të jenë siguruar nga veprimet e kundërligjshme, përkatësisht nga aktiviteti kriminal i grupit të të akuzuarve sipas aktakuzës “*Toka I*”.

Bazuar në të gjitha provat e proceduara gjatë seancave të shqyrtimit gjyqësor, gjykata e shkallës së parë ka konstatuar se në këtë rast nuk është vërtetuar përtej çdo dyshimi të bazuar mirë se të pandehurit: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., t’i kenë kryer veprat penale për të cilat janë akuzuar, siç përshkruhet më hollësisht në dispozitivin e aktakuzës dhe të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë.

Kjo për faktin se për t’u konsideruar se është kryer vepra penale për të cilën janë akuzuar të pandehurit e lartcekur, përveç elementeve tjera, është e domosdoshme që të vërtetohet edhe aspekti subjektiv, i cili aspekt konsiston në rastet kur personi “*duke e ditur ose ka arsye për të ditur se pasuria e caktuar buron nga ndonjë formë e aktivitetit kriminal, ... apo duke besuar se pasuria e caktuar fitohet nga ndonjë formë e aktivitetit kriminal...*” ndërmerr veprimet kryerëse të veprës penale, veprime këto që duhet të ndërmerren me dashje dhe me qëllim të fshehjes apo maskimit të natyrës, burimit, sistemimit, apo veprimeve tjera të përcaktuara me dispozitat përkatëse ligjore.

Në anën tjetër, barra e përgjegjësisë (*onus probandi*) për ofrimin e provave për të vërtetuar këtë aspekt të veprës penale, por jo vetëm, i ka takuar prokurorit të shtetit, i cili siç rezulton nga shkresat e lëndës nuk ka arritur që të prezantojë prova të mjaftueshme përmes së cilave do të vërtetohej përtej çdo dyshimi të bazuar mirë se të pandehurit e lartcekur të kenë pasur ndonjë lidhje subjektive me grupin e të akuzuarve, i cili është identifikuar si rasti “*Toka I*” dhe të kenë ditur apo të kenë mund të ishin në dijeni se vendimi gjyqësor, regjistrat kadastral apo fletat poseduese të jenë siguruar nga aktiviteti kriminal i grupit të të akuzuarve sipas rastit të lartcekur. Kjo për faktin se nga provat e procedura gjatë seancave të shqyrtimit gjyqësor nuk rezulton që të jetë vërtetuar një element i tillë, për të cilën gjë, gjykata e shkallës së parë ka paraqitur arsye të qarta dhe të mjaftueshme, të cilat si të tilla edhe gjejnë mbështetje pikërisht në këto prova të proceduara.

Në kontekst të këtyre që u theksuan më lart dhe duke qenë se të gjithë të pandehurit akuzoheshin se paluajtshmëritë kontestuese i kanë blerë me një çmim më të lirë se çmimi i tregut, ndërsa bazueshmëria e çmimit të tregut ishte ndërtuar mbi bazën e mendimit të ekspertëve ndërkombëtar, sipas të cilës, çmimi minimal për periudhën 2010-2015, në atë rajon, për shitblerjen e tokave bujqësore ka qenë pesëmbëdhjetë (15) euro për metër katror, është tejet e rëndësishme që të vihet në pah se nga shkresat e lëndës shihet që gjykata e shkallës së parë, duke u kujdesur sipas detyrës zyrtare kishte konstatuar faktin se gjatë zhvillimit të procedurës së hetimeve, Drejtoria për Hetimin e Krimeve Ekonomike e Policisë së Kosovës, më datën 17.03.2015, i është drejtuar me një kërkesë Zyrës së Drejtorisë së Kadastrit në Prishtinë, nga e cila ka kërkuar që t'i dorëzohen kopjet e kontratave të shitblerjes së paluajtshmërive për regjionin e Çakllavicës dhe atë vendet e quajtura “Mirkovica”, “Mirkovica Mali Breg”, “Mirkovica Veliki Breg”, “Mirkovica Breg”, “Mirkovica Do Puta”, “Mirkovica Milina”, “Mirkovica Potik”, “Kunovaci” dhe “Veternik” për periudhën 2010-2014.

Drejtorja për Kadastër në Prishtinë, kishte kthyer përgjigje dhe kishte siguruar disa kopje të kontratave për disa prona tjera të cilat janë shitur në zonat dhe periudhën e lartcekur kohore, nga të cilat vërtetohet se të pandehurit: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., paluajtshmëritë që janë objekt i aktakuzës i kanë blerë me një çmim më të lart, se sa çmimi i paluajtshmërive sipas këtyre kontratave.

Kjo për faktin se përmes këtyre kontratave që janë siguruar nga Drejtoria për Kadastër në Prishtinë konstatohet fakti se kemi të bëjmë me zona përafërsisht të njëjta kadastrale dhe me periudha të përafërta kohore të shitblerjes, kur edhe ishte bërë shitblerja e paluajtshmërive që janë objekt i aktakuzës. Kështu, që nga këto prova nuk vërtetohet fakti se çmimi i shitblerjes së këtyre paluajtshmërive që janë objekt i aktakuzës, të ketë qenë me i ulët se çmimi i tregut për atë periudhë kohore dhe për zonat përafërsisht të ngjashme.

Mbi bazën e të gjitha këtyre që u theksuan më lart, por jo vetëm, Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se gjykata e shkallës së parë ka përmbushur detyrimet e saj, që tani derivojnë, nga neni 369, paragrafi 10 të KPP-së, pasi që në arsyetimin e aktgjykimit të saj është paraqitur në mënyrë të veçantë arsyeja se pse të pandehurit e lartcekur janë liruar nga akuza, duke konstatuar se në këtë rast nuk është provuar se të pandehurit të kenë kryer veprat penale për të cilat janë akuzuar.

Nga shkresat e lëndës, shihet që gjykata e shkallës së parë deri tek një konkludim i tillë kishte ardhur pas procedimit të një numri të konsiderueshëm të provave, të cilat janë të elaboruara në mënyrë të hollësishme në aktgjykimin e kësaj gjykate, e të cilat prova rezulton se janë vlerësuar, duke e pasur për bazë edhe kriteret që parashihen në nenin 360, paragrafi 2 të KPP-së.

Pavarësisht disa shprehjeve të përdorura në arsyetim të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë në lidhje me provat e administruara, nga procesverbalet e seancës të shqyrtimit gjyqësor dhe shkresat tjera të lëndës shihet se provat mbi bazën e të cilave është mbështetur aktgjykimi i kësaj gjykate janë prova që janë administruar gjatë seancave të shqyrtimit

gjqësor, andaj edhe pretendimi i paraqitur në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë se në këtë rast është cenuar neni 360, paragrafi 1 të KPP-së nuk qëndron.

Sa i përket pretendimit nga kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë se gjykata e shkallës së parë duke mos respektuar dispozitat përkatëse ligjore ka refuzuar propozimet për dëgjimin e dëshmitarëve tjerë dhe nuk ka paraqitur arsye për mosmiratimin e propozimeve të tilla, duke vepruar kështu në kundërshtim me nenin 369, paragrafi 7 të KPP-së, Gjykata Supreme e Kosovës e konsideron të pabazuar, për së paku tre (3) arsye.

Së pari, përmes procesverbaleve të seancave të shqyrtimit gjyqësor shihet që gjykata e shkallës së parë në disa raste kishte refuzuar propozimin e prokurorit të shtetit për dëgjimin e dëshmitarëve të tjerë dhe për secilin rast kishte paraqitur arsye për një gjë të tillë.

Kështu, nga procesverbali i seancës së shqyrtimit gjyqësor të datës 31.10.2022, rrjedh se gjykata e shkallës së parë kishte refuzuar propozimin e prokurorit të shtetit për dëgjimin si dëshmitarë të këtyre personave: A. M. dhe A. V., me arsyetimin se të njëjtit në rastin e identifikuar si *“Toka I”* e posedojnë cilësinë e të akuzuarve, pasi që bëhet fjalë për një çështje të njëjtë penale, me një aktakuzë me numër të njëjtë dhe personi i njëjtë, nuk mund të ketë edhe cilësinë e dëshmitarit dhe cilësinë e të akuzuarit në çështjen e njëjtë penale.

Në lidhje me këtë çështje, Gjykata Supreme e Kosovë sqaron se sipas dispozitave ligjore të nenit 123, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.3. të KPP-së, *“si dëshmitar nuk mund të merret në pyetje i bashkëpandehuri derisa zbatohet procedurë e përbashkët apo e veçuar, përveç kur i bashkëpandehuri është dëshmitar bashkëpunues sipas nenit 231 të këtij Kodi”*. Pavarësisht se ky Kod nuk ka qenë në fuqi në kohën e zbatimit të shqyrtimit gjyqësor, edhe nën supozimin se një vendim i tillë i gjykatës së shkallës së parë është në kundërshtim me dispozitat përkatëse ligjore që ishin në fuqi në kohën kur zhvillohej shqyrtimi gjyqësor, prapë se prapë një aspekt i tillë nuk do të mund të evitohet tani për tani, pasi që siç është theksuar më lart, dispozita ligjore e nenit 123, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.3. të KPP-së, e ndalon që në cilësinë e dëshmitarit të dëgjohet i bashkëpandehuri, përveç rasteve kur i bashkëpandehuri është dëshmitar bashkëpunues, sipas nenit 231 të këtij Kodi, ndërsa në këtë rast nuk vjen në shprehje aspekt i tillë.

Sa i përket dëshmitarit E.G., në shkresat e lëndës shihet që gjykata e shkallës së parë me të drejtë e ka refuzuar propozimin e prokurorit të shtetit, që i njëjti të dëgjohet në cilësi të dëshmitarit, duke e pasur parasysh edhe parimin e ekonomizimit të procedurës penale, pasi që sipas dokumentacionit mjekësor, shihet që i njëjti kishte qenë në një gjendje të rëndë shëndetësore.

Kurse, nga procesverbali i seancës së shqyrtimit gjyqësor i datës 31.10.2022, shihet që është refuzuar propozimi për dëgjimin e dëshmitares D. P., për shkak se prokurori i shtetit nuk kishte ofruar arsye të mjaftueshme se çka do të mund të dëshmonte e njëjta, pasi që e njëjta nuk është dëgjuar si dëshmitare në asnjë fazë të mëparshme të procedurës penale, siç nuk janë ofruar as të dhëna tjera personale për identifikimin e adresës së saj.

Në lidhje me këtë çështje, Gjykata Supreme e Kosovës sqaron se duke u bazuar në nenin 120, paragrafi 1 të KPP-së (neni 124, paragrafi 1 të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale), *“si dëshmitar thirret personi për të cilin besohet se mund të jep informata për veprën penale, për kryerësin dhe për rrethanat e rëndësishme për procedurën penale”*, ndërsa duke u bazuar në nenin 283 të KPP-së (neni 288 i Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale), *“Palët, edhe pas caktimit të shqyrtimit gjyqësor mund të kërkojnë që në shqyrtim gjyqësor të thirren dëshmitarë të rinj, mirëpo kërkesa e palëve duhet të jetë e arsyetuar dhe të shënojë se cilat fakte duhet provuar dhe me cilat prova të propozuara. Ndërsa, gjyqtari i vetëm gjykues ose kryetari i trupit gjykues e aprovon këtë kërkesë në rastet kur dëshmitari i ri, ka qenë i panjohur në kohën e konfirmimit të aktakuzës ose nuk e përsërit në mënyrë të konsiderueshme dëshmitarin, ekspertin apo provën tjetër dhe e drejta e të pandehurit në gjykim të drejtë mund të dëmtohet duke refuzuar kërkesën”*. Bazuar në atë që u theksua më lart, rezulton që gjykata e shkallës së parë nuk ka cenuar parimet bazë që janë të përcaktuara në këto dispozita ligjore kur ka refuzuar propozimin e prokurorit të shtetit për dëgjimin e dëshmitares se lartcekur, për faktin se prokurori i shtetit nuk ka arritur që të përmbush detyrimet që burojnë pikërisht nga këto dispozita ligjore.

Së dyti, sa i përket dëgjimit të dëshmitarëve tjerë dhe ftesës për të marrë pjesë në cilësinë e palës së dëmtuar, nga procesverbalet e shqyrtimit gjyqësor nuk rezulton që prokurori i shtetit të ketë pasur pretendime apo vërejtje në këtë drejtim të cilat do t'i kishte ngritur gjatë rrjedhës së procedurës penale që është zhvilluar pranë gjykatës së shkallës së parë.

Dhe *së treti*, sa i përket pretendimeve në lidhje me administrimin e provave tjera apo dëgjimin e dëshmitarëve tjerë, Gjykata Supreme e Kosovës rikujton parimin themelor të procedurës penale se *“jo çdo propozim i palëve për administrimin e provave të caktuara duhet që detyrimisht të aprovohet nga gjykata”*.

Gjykata Supreme e Kosovës sqaron se është nën autoritetin e gjykatave që të vlerësojnë në çdo rast konkret, nëse duhet aprovuar apo jo propozimet e tilla të palëve, duke e pasur parasysh natyrën e çështjes dhe specifikat e saj, rëndësinë e provës, si dhe fakteve që pretendohet të vërtetohen përmes provës së propozuar.

Në këtë drejtim, në nenin 252, paragrafi 2 i KPP-së (neni 258, paragrafi 2 i Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale) janë parashikuar situatat kur gjykata mund të mos e aprovojë propozimin e palëve për administrimin e provave të caktuara. Kështu, në nenin 252, paragrafi 2 të KPP-së është parashikuar se *“gjykata mund të ndalojë marrjen e provave: nëse marrja e provave të tilla për të plotësuar provat tjera është e panevojshme dhe e tepërt sepse çështja në fjalë është e njohur në vija të përgjithshme; nëse fakti që do të provohet është i parëndësishëm për vendimin apo është provuar; nëse prova është tërësisht e papërshtatshme, e pamundshme ose e paarritshme ose nëse kërkesa bëhet për të zvarritur procedurën”*.

Në këtë rast, nga shkresat e lëndës rezulton se gjatë seancave të shqyrtimit gjyqësor që është mbajtur në gjykatën e shkallës së parë janë administruar një numër i konsiderueshëm i provave, andaj edhe administrimi i provave tjera përmes të cilave nuk do të mund vërtetohet ndonjë aspekt i rëndësishëm i çështjes penale nuk është i arsyeshëm dhe as i nevojshëm.

Sa i përket vendimit të gjykatës së shkallës së parë për anulimin e pjesërishëm të urdhëresës së lëshuar nga Gjykata Themelore në Prishtinë, PPP.KR.nr.222/2014, e datës 26.04.2016, me të cilin është vendosur që “Pas plotëfuqishmërisë së këtij aktgjykimi, titullarëve të këtyre paluajtshmërive-pronarëve iu lejohet disponimi me të gjitha autorizimet që burojnë nga të drejtat e pronësisë për këto ngastra kadastrale” dhe vendimit që “Palët e dëmtuara: familja P., familja N. dhe Agjencia e Privatizimit e Kosovës për realizimin e kërkesës pasurore juridike udhëzohen në kontest civil”, Gjykata Supreme e Kosovës thekson se arsyetimin e këtyre vendimeve duhet shikuar në kontekstin e tërë çështjes penale, arsyeve pse gjykata e shkallës së parë kishte lëshuar urdhëresën PPP.KR.nr.222/2014, e datës 26.04.2016 dhe mënyrës së vendosjes së kësaj çështje me aktgjykim nga gjykata e shkallës së parë.

Duke e pasur parasysh se të pandehurit: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., janë liruar nga akuza, pasi që nuk është vërtetuar përtej dyshimit të bazuar mirë se të njëjtët i kanë kryer veprat penale për të cilat janë akuzuar, atëherë edhe vendimet e gjykatës së shkallës së parë sa i përket këtyre dy (2) çështjeve vlerësohen të drejta dhe të ligjshme.

Nga arsyetimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë shihet që me rastin e vendosjes në lidhje me anulimin e pjesërishëm të urdhëresës së lartcekur, gjykata në fjalë ishte bazuar në nenin 116 të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale, ku në paragrafin 1 të këtij neni është parashikuar se “*Sendet e sekuestruara përkohësisht gjatë procedurës penale i kthehen pronarit ose poseduesit kur procedura pezullohet ose pushohet dhe nuk ka bazë për konfiskimin e tyre*”.

Në anën tjetër, pavarësisht se nuk është arsyetuar shprehimisht vendimi në lidhje me udhëzimin e palëve të dëmtuara në kontest civil, siç është theksuar edhe më lart, një vendim të tillë duhet shikuar në kontekst tërë çështjes penale dhe mënyrës së vendosjes së kësaj çështje penale me aktgjykim nga gjykata e shkallës së parë, duke e pasur parasysh se në këtë rast është marrë aktgjykim lirues, pasi që nuk është provuar përtej çdo dyshimi të bazuar mirë se të pandehurit e lartcekur i kanë kryer veprat penale për të cilat janë akuzuar, kurse në nenin 463, paragrafi 3 të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale (tani neni 462, paragrafi 3 i KPP-së) ishte parashikuar se “*Kur gjykata merr aktgjykim me të cilin i pandehuri lirohet nga akuza ose me të cilin akuza refuzohet apo kur me aktvendim pushohet procedura penale, e udhëzon të dëmtuarin që kërkesën pasurore juridike ta realizojë në kontest civil*”. Andaj, bazuar në këto arsye, rezulton se edhe vendimi për udhëzimin e palëve të dëmtuara në kontest civil është i drejtë dhe gjen mbështetje në këto dispozita ligjore.

Gjithashtu, siç është theksuar edhe më lart, as aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë nuk rezulton të jetë i përfshirë me shkelje tjera esenciale të dispozitave të procedurës penale apo me shkelje tjera të cilat do të mund të ndikonin në ligjshmërinë dhe drejtshmërinë e këtij aktgjykimi.

Pavarësisht faktit se disa pjesë të arsyetimit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë janë tërësisht përshkruese të disa pjesëve të arsyetimit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, megjithatë në pjesën tjetër të arsyetimit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë janë ofruar arsye të mjaftueshme për të gjitha pikat e rëndësishme në këtë çështje penale.

Në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë shihet se janë vlerësuar pretendimet thelbësore ankimore të ngritura në ankesën e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës dhe janë paraqitur arsye të mjaftueshme dhe të qarta sa i përket këtyre pretendimeve, por edhe sa i përket shkeljeve tjera për të cilat kjo gjykatë kujdeset sipas detyrës zyrtare, kështu që edhe në këtë drejtim, pretendimet nga kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë rezultojnë të pabazuara.

7) Pretendimet në lidhje me shkeljen e ligjit penal

Kryeprokurori i Shtetit pretendon se aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta janë të përfshira edhe me shkelje të ligjit penal në favor të të pandehurve: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., Kjo për faktin se gjykatat në fjalë kanë marrë aktgjykim lirues në kundërshtim me provat e shumta të cilat i ka ofruar prokurori i shtetit për secilin nga të pandehurit, të cilat prova dëshmojnë se të pandehurit ishin të përfshirë në shitblerjen e pronave, thjeshtë për të fshehur përfitimin e krimit, ku blerësit janë ose figura që janë të caktuara në mënyrë specifike për të vepruar ose mashtrues, të cilët konsiderohen kryes të veprës penale “Pastrimi i parave”.

Gjatë shqyrtimit gjyqësor është vërtetuar se kishin ndodhur tre (3) lloje të transferëve të pronës, objekt i “Aktakuzës së parë” dhe “Aktakuzës së dytë” dhe atë:

1) Shitja mashtruese e ndërmarrë thjeshtë për të fshehur përfitimin e krimit, ku blerësit janë ose figura që janë të caktuara në mënyrë specifike për të vepruar ose mashtrues, prandaj ata janë bashkëkryes të veprës penale “Pastrimi i parave”;

2) Shitjet e vërteta kur blerësit janë në dijeni që pasuria është përfitim nga krimi, të cilin ata e blejnë me një çmim të konsiderueshëm nën vlerën e tregut dhe janë bashkëkryerës të veprës penale “Pastrimi i parave” dhe

3) Shitjet e vërteta ku blerësit nuk janë në dijeni ose nuk kanë arsye për të qenë në dijeni që pasuria është përfitim nga vepra penale, ata e blejnë në çmim që është koherent me vlerën e tregut, janë të besueshëm dhe nuk mund të konsiderohen bashkëkryes të veprës penale “Pastrimi i Parave”.

Me të gjitha provat e administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor, prokurori i shtetit kishte dokumentuar se të pandehurit e lartcekur nuk i takojnë grupit të tretë të përshkruar më lart.

Gjithashtu, pretendohet se në arsyetimin e aktgjykimit, gjykata e shkallës së parë vetëm ka dhënë një “vështrim” të përgjithshëm të cilësimit juridik të veprës penale, duke konkluduar se “Në rastin konkret për tu gjetur në kushtet e kryerjes së kësaj vepre penale është e nevojshme që të pandehurit B. A., deri te i pandehuri A. H., duke e ditur ose ka pasur arsye për të ditur se pasuria e caktuar buron nga ndonjë formë e aktivitetit kriminal (vijon me përshkrimin e dispozitës ligjore). Në rastin konkret, nuk jemi në përmbushje të asnjërit nga këto elemente qenësore të kësaj vepre penale, konsumimi i të cilave është i domosdoshëm për tu shpallur fajtor për kryerjen e të njëjtës”.

Në fund, pretendohet se duke e pasur parasysh faktin se në këtë rast nga provat e administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor është vërtetuar se paluajtshmëritë janë bartur në emër të personave të tretë përmes falsifikimit të dokumenteve, atëherë konfiskimi i të njëjtave ka qenë i domosdoshëm dhe i detyrueshëm, edhe pse prokurori i shtetit e kishte kërkuar një gjë të tillë, ashtu që së paku të rikthejë pjesërisht pronën publike të Republikës së Kosovës, e cila ishte marrë përmes mashtrimeve nga grupi i organizuar kriminal, i cili ndiqet sipas “*Aktakuzës së parë*”, në rastin me numër të njëjtë të lëndës. Kjo për faktin se bazuar në dispozitat ligjore të nenit 92, paragrafi 1 të KPRK-së në fuqi “*Pasuria apo mjeti që është përfituar me vepër penale konfiskohet sipas dispozitave të KPRK-së*”.

8) Gjetjet e Gjykatës Supreme të Kosovës në lidhje me pretendimet për shkelje të ligjit penal

Gjykata Supreme e Kosovës i konsideron të pabazuara edhe pretendimet në lidhje me shkeljen e ligjit penal, pasi që gjykatat e instancave më të ulëta, drejtë kanë vepruar kur të dënuarit: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., secilin veç e veç, i kanë liruar nga akuza, pasi që siç është theksuar edhe më parë, pas administrimit dhe vlerësimit të provave të proceduara gjatë shqyrtimit gjyqësor nuk ka rezultuar që të jenë vërtetuar të gjitha elementet subjektive dhe objektive të figurës së veprave penale për të cilat të njëjtit janë akuzuar.

Me theks të veçantë për arsyet që janë paraqitur më parë, në këtë rast nuk është arritur që të provohet aspekti subjektiv i veprës penale (*mens rea*) për të cilën të njëjtit janë akuzuar, e që i referohet “dashjes, dijenisë dhe qëllimit të caktuar”, të cilat elemente, si të tilla janë pjesë përbërëse e figurës së kësaj vepre penale.

Në nenin 56, paragrafi 1 të Ligjit Nr.05/L-096 për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Luftimin e Financimit të Terrorizimit të datës 25.05.2016, është parashikuar se veprën penale “*Pastrimi i parave*” e kryen “*Kushdo që, duke e ditur ose ka arsye për të ditur se pasuria e caktuar buron nga ndonjë formë e aktivitetit kriminal, pasuri kjo e cila në të vërtetë fitohet me vepër penale, apo kushdo që duke besuar se pasuria e caktuar fitohet nga ndonjë formë e aktivitetit kriminal bazuar në përfaqësimet e bëra si pjesë e një hetimi zbulues të zhvilluar në pajtim me Kapitullin IX të Kodit të procedurës penale të Kosovës, zhvillon veprimet e mëposhtme, ...*”.

Bazuar në këtë dispozitë ligjore e cila është ekuivalente me dispozitat e ligjeve të mëparshme, por edhe duke u bazuar në dispozitat tjera të KPRK-së, rrjedh se elemente themelore të kësaj vepre penale konsiderohen edhe “dashja, dijenia dhe qëllimi i caktuar”, të cilat elemente, duke u bazuar në nenin 22 të KPRK-së mund të nxirren nga rrethanat faktike të rastit, i cili proces vie pas administrimit dhe vlerësimit të provave. Të gjitha këto elemente subjektive duhet t’i ndërliiden me faktin se personi apo kryesi duhet të vërtetohet përtej çdo dyshimi të bazuar mirë se duke e ditur ose duke pasur për të ditur, se pasuria e caktuar buron nga ndonjë formë e aktivitetit kriminal, pasuri kjo e cila në të vërtetë fitohet me vepër penale ose duke besuar se pasuria e caktuar fitohet me ndonjë formë të aktivitetit kriminal...”, ndërmerr veprimet kryerëse që janë të përcaktuara në mënyrë alternative në dispozitën e lartcekur ligjore. Pra, për ekzistimin e kësaj vepre penale, nuk mjafton vetëm manifestimi i elementeve objektive të figurës së veprës penale (*actus reus*), por duhet që

krahas këtyre, të vërtetohen edhe aspektet subjektive të veprës penale, të cilat aspekte, për arsytet e paraqitura më parë, nuk është arritur që të vërtetohen.

Gjithashtu, bazuar edhe në veprimet kryerëse të përshkruara në aktakuzë, në këtë rast, nga provat e procedura gjatë shqyrtimit gjyqësor nuk është arritur që të vërtetohet as fakti që të pandehurit e lartcekur të kenë realizuar shitblerjen e pronave me qëllim të fshehjes apo maskimit të natyrës, burimit, sistemimit, lëvizjes dhe pronësisë apo në çfarëdo rrethanash, me qëllim të asistimit të të akuzuarve nga rasti i identifikuar si “*Toka 1*”, andaj edhe rrjedhimisht, në këto dimensione nuk kemi të bëjmë me shkelje të ligjit penal në favor të të pandehurve të lartcekur, siç pretendohet në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë.

Në fund, janë vlerësuar si të pabazuara edhe pretendimet në lidhje me konfiskimin e pasurive të paluajtshme, duke pasur parasysh në këtë rast të pandehurit: B. A., H. H., A. H., V. Sh., S. P., M. K., Xh. B., N. Sh., S. B., I. B., Sh. L., E. Ç., J. G., B.R., J.L. dhe A. H., janë liruar nga akuza, për arsytet që janë paraqitur edhe më parë, pasi që nuk është vërtetuar se të njëjtit, të kenë pasur çfarëdo lidhje subjektive me të akuzuarit e rastit të identifikuar si “*Toka 1*”, apo që të pandehurit të kenë ditur apo kanë mundur të ishin në dijeni se vendimet gjyqësore, regjistri kadastral apo fletët poseduese të të akuzuarve nga rasti “*Toka 1*” të jenë siguruar nga ndonjë formë e aktivitetit kriminal apo të jetë vërtetuar ndonjë marrëveshje në mes tyre për pastrimin e parave, andaj edhe si rezultat i kësaj, gjykata e shkallës së parë drejt ka vepruar kur e ka anuluar pjesërisht urdhëresën PPP.KR.nr.222/2014, e datës 26.04.2016, pasi që tani për tani nuk mund të zbatohen dispozitat ligjore të konfiskimit të këtyre paluajtshmërive, për arsytet që janë paraqitur më parë.

Duke u bazuar në arsytet e cekura më lart, Gjykata Supreme e Kosovës ka ardhur në përfundim se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e pabazuar, andaj edhe në bazë të nenit 437 të KPP-së, vendosi si në dispozitiv të këtij aktgjykimi.

GJYKATA SUPREME E KOSOVËS - PRISHTINË

Pml.nr.688/2023, më datë 25.03.2024

Procesmbajtës,
Bujar Balaj

Kryetare e kolegjit,
Valdete Daka